

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3CdoPr/5/2025
Identifikačné číslo spisu:	8721201592
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8721201592.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. K., narodeného XX. G. XXXX, G. U. č. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, Svidník, Dr. Goldbergera 249/1, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Kaufland Slovenská republika v.o.s., Bratislava, Trnavská cesta 41/A, IČO: 35790164, zastúpenému advokátom JUDr. Pavlom Rakom, PhD., Bratislava, Palisády 29/A, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 21Cpr/6/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. septembra 2024 sp. zn. 7CoPr/4/2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 18. novembra 2022 č. k. 21Cpr/6/2021-133 zastavil konanie v časti žalobného návrhu o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru daného žalobcovi žalovaným listom zo dňa 16. 04. 2021 z dôvodu § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce; určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalobcovi žalovaným listom zo dňa 29. 04. 2021 z dôvodu § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce je neplatné; vzájomnú žalobu žalovaného zamietol; a žalobcovi priznal voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Na základe vykonaných dôkazov sa súd prvej inštancie a priori vysporiadal so spornou prekluzívnou lehotou vyplývajúcou z ustanovenia § 68 ods. 2 Zákonníka práce. Po preskúmaní veci súd zistil, že skutky kladené za vinu žalobcovi vo vzťahu k p. Ivančovej sa mali stať dňa 20. 11. 2020 a neskôr a vo vzťahu k p. Jadvišovej v januári 2021 (napr. 31. 01. 2021). Podstatným pre právne posúdenie bolo zistiť okamih nadobudnutia vedomosti zamestnávateľa o skutku žalobcu. Súd vzal v úvahu formálnu logiku, keď posledný skutok sa mohol stať najneskôr v posledný januárový deň 2021. Prvú vedomosť o tvrdených skutkoch mala p. B. - personálna dôverníčka, čo vyplynulo z jej výpovede,

ktorá uviedla, že dotknuté osoby v tom čase anonymné prišli za ňou na pobočke Svidník a prebehli dôverné rozhovory. Svedkyňa však nevedela bližšie uviesť dátum rozhovorov, len uviedla, že dala vedieť vedúcej obchodného domu p. I., keď prišla z dovolenky. Súd mal zato, že vedomosť p. B. možno považovať za prvotnú vedomosť žalovaného. Presný dátum, kedy sa mohol žalovaný dozvedieť o dôvodoch, pre ktoré mohol so žalobcom skončiť pracovný pomer okamžite, absentuje. Súd preto vlastnou dedukciou dospel k záveru, že sa tak mohlo stať najskôr dňa 01. 02. 2021, keďže posledný skutok voči p. B. sa stal v neurčitý januárový deň 2021. Odo dňa 02. 02. 2021 mohla začať plynúť subjektívna lehota dvoch mesiacov, t. j. do 02. 04. 2021. Okamžité skončenie pracovného pomeru bolo spísané až dňa 29. 04. 2021 a doručené žalobcovi dňa 04. 05. 2021, teda po uplynutí lehoty. Deň 04. 05. 2021 možno považovať za deň skončenia pracovného pomeru v zmysle § 68 ods. 2 Zákonníka práce, ktorý je považovaný za posledný deň možnej prekluzívnej 2-mesačnej lehoty. Uvedenú dôkaznú situáciu teda súd vyložil v rospech slabšej strany sporu - zamestnanca a konštatoval neunesenie dôkazného bremena zo strany žalovaného vo vzťahu k určeniu dňa jeho vedomosti o závažnom porušení pracovnej disciplíny žalobcom. Právny zástupca žalovanej uviedol, že za vedomosť zamestnávateľa o skutkoch považujú deň, kedy p. I. spísala Protokol, t. j. deň 10. 03. 2021. Potom však mal súd za to, že v rovine teórie prezentovanej právnym zástupcom je daná vedomosť žalovaného aj dňa 15. 03. 2021 vo vzťahu ku skutkom týkajúcich sa p. B.. Pani I. však disponovala informáciou o žalobcovi už skôr, čo vyplýva z výpovede p. B. a samotnej p. I., a to keď sa vrátila z dovolenky. Preto sa súd nestotožnil s názorom právneho zástupcu žalovaného. Rozhovory boli síce anonymné zo strany dotknutých osôb, nie však vo vzťahu k žalobcovi, ktorý mal popísané skutky spáchať. Preto bolo povinnosťou zamestnávateľa promptne reagovať vzhľadom na danú zákonnú lehotu, ktorej prepadnutie nesie so sebou nezvratné právne následky. Z uvedených skutočností súd prijal záver o neplatnosti skončenia pracovného pomeru z dôvodu uplynutia prekluzívnych lehôt pre okamžité skončenie pracovného pomeru.

1.2. Ďalšie dôvody pre vyhovieť žalobe vyvodzoval súd z nepreukázania skutkov kladených za vinu žalobcovi. Žalovaný svoje tvrdenia postavil na nepriamych dôkazoch. Tieto predstavovali výpovede svedkov p. I., vedúcej obchodného domu, p. L. oblastného riaditeľa a p. B., zamestnaneckej dôverníčky. Uvedení svedkovia však neboli prítomní pri skutkových dejoch, pre ktoré žalovaný skončil pracovný pomer so žalobcom. Od výsluchu priamo dotknutých osôb p. T. a B. žalovaný upustil z dôvodu, že ich nechce vystavovať opätovnému stresu. Súdu pritom nepredložil lekárske potvrdenia, z ktorých by vyplývalo, že dotknuté osoby trpia traumou prezentovanou právnym zástupcom. Žalobca nepoprel, že p. T. chytil za ruku, plece, ale nepovažoval to za niečo zlé, keďže zvykol ľudí potľapkávať po pleci. Súd preto pripustil, že žalobca je zrejme kontaktnou osobou bez neuvedomenej akceptácie vlastného priestoru druhej osoby. Zo strany p. T. nedošlo k upozorneniu žalobcu, že sú jej žalobcove gestá nepríjemné. Súd je toho názoru, že pri uvedenom konaní zo strany žalobcu, bez upozornenia p. T., bolo neadekvátne zo strany zamestnávateľa ukončiť okamžite pracovný pomer so žalobcom bez poskytnutia výpovednej doby za stavu, kedy od 20. 11. 2020 do 16. 04. 2021, takmer 5 mesiacov sa žalobca na pracovisku pohyboval. Čo sa týka pracovných rozporov s p. B., žalobca uviedol, že spolupracovali u iného zamestnávateľa už skôr. Problém mal nastať, keď chcela, aby niektoré veci robil za ňu, že sú ťažké, čo odmietol, že má svoje pracovné úlohy, ktoré musí plniť. Jeho tvrdenia neboli pred súdom vyvrátené. S p. I. nemal žalobca problém do času, kedy sa p. B. zamestnaneckej dôverníčke mal opýtať, prečo trávi čas v práci od 6.30 hod do 21.00 hod denne-denne, či je to v poriadku. Za daných okolností bol súd toho názoru, že pre preukázanie skutkov bolo potrebné súdu poskytnúť minimálne priame dôkazy v podobe výpovede priamo dotknutých osôb, aj za stavu, že im to je nepríjemné, s poukazom na to, že skutky sa mali stať bez prítomnosti svedkov. Hodnotením dôkazov však súd nenadobudol istotu (bezvýhradné presvedčenie) o tom, že sa skutky stali bez toho, aby o tom mohli byť rozumné pochybnosti. Skutky, ktoré sa žalobcovi kladú za vinu, boli preukázané iba v rovine tvrdení. Vzhľadom na konštatovanú preklúziu nemal súd dôvod vykonávať výsluch p. O. a p. P. a z tohto dôvodu odročovať pojednávanie. S poukazom na ustanovenie § 68 ods. 1 písm. b), ods. 2, § 79 ods. 3 Zákonníka práce súd prvej inštancie určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalobcovi žalovaným listom zo dňa 29. 04. 2021 z dôvodu § 68 ods. 1 písm. b) ZP je neplatné. Návrh žalovaného, aby súd pre prípad určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru podľa § 79 Zákonníka práce určil, že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať ďalšie zamestnávanie žalobcu, posudzoval súd ako vzájomnú žalobu podľa § 147 Civilného sporového poriadku, ktorú zamietol.

Vzhľadom na nepreukázanie skutkov nemožno žalovanému vyhovieť.

1.3. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 251, 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania voči neúspešnému žalovanému.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalovaného, rozsudkom z 12. októbra 2023 sp. zn. 7CoPr/1/2023, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie s výnimkou výroku o čiastočnom zastavení konania; a žalobcovi priznal voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Najvyšší súd SR, na dovolanie žalovaného, zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Dovolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že v predmetnom konaní vedúcou zamestnankyňou, ktorá bola aj bezprostredne nadriadenou zamestnankyňou žalobcu v zmysle vyššie uvedenej judikatúry dovolacieho súdu, bola p. I. Subjektívna lehota na okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 2 ZP teda začala plynúť až okamihom, keď p. I. nadobudla vedomosť o porušení pracovnej disciplíny žalobcom. V zmysle vyššie uvedeného teda ako nesprávne treba vyhodnotiť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že vedomosť zamestnávateľa je potrebné odvíjať od vedomosti personálneho dôverníka a nie nadriadeného zamestnanca. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Odvolací súd následne rozsudkom z 26. septembra 2024 sp. zn. 7CoPr/4/2024 potvrdil rozsudok vo výrokoch II., III. a IV., a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho i dovolacieho konania v rozsahu 100%.

4.1. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že žalovaný písomne vyhotovené okamžité skončenie pracovného pomeru zo dňa 29. 04. 2021 doručil žalobcovi dňa 04. 05. 2021, teda včas. Okamžité skončenie pracovného pomeru preto nemožno považovať za neplatné pre rozpor s ustanovením § 68 ods. 2 Zákonníka práce. Súd prvej inštancie nepovažoval skutky, kladené žalobcovi za vinu, za preukázané. Z konania žalobcu, identifikovaného v rámci spísaných protokolov s dotknutými zamestnankyňami v dňoch 10. 03. 2021 a 15. 03. 2021, žalobca pripustil, že p. T. chytil za chrbát i ruku, no nepovažoval to za sexuálne obťažovanie. Zo strany dotknutej zamestnankyne nebol žalobca na nevhodnosť vlastného správania upozornený, inak by podľa vlastných slov od ďalšieho konania upustil. V súvislosti s reakciou na konanie žalobcu sa zhodne vyjadrila aj p. T., ktorá podľa zápisu zo dňa 10.03.2021 p. I. uviedla, že po konaní žalobcu sa rýchlo odstrčila a odišla, lebo tam boli zákazníci a ostala zaskočená, že nedokázala inak reagovať. V ostatnom rozsahu žalobca poprel, aby sa voči dotknutým zamestnankyniam vyjadroval jemu vyčítaným spôsobom. V konaní boli vypočutí svedkovia p. I., vedúca obchodného domu, p. L., oblastný riaditeľ a p. B., zamestnanecká dôverníčka, súd prvej inštancie však ich výpovede považoval za nepriame dôkazy, keďže svedkovia neboli prítomní pri skutkových dejoch, pre ktoré žalovaný skončil pracovný pomer so žalobcom. Od výsluchu priamo dotknutých osôb p. T. a B. žalovaný upustil z dôvodu, že ich nechce vystavovať opätovnému stresu. Za vyššie popísanej dôkaznej situácie sa odvolací súd stotožnil s hodnotením dôkazov zo strany súdu prvej inštancie, argumentujúc svoje rozhodnutie nasledovne.

4.2 S ohľadom na prezentované skutkové tvrdenia strán sporu považoval odvolací súd skutočnosť, že žalobca chytil p. T. za chrbát i ruku, za nespornú s ohľadom na § 151 ods. 1 CSP. Bez akéhokoľvek úmyslu zľahčovať situáciu na pracovisku, bez preukázania súvisiacich okolností incidentu nie je možné jednoznačne konštatovať, že žalobca sa svojim konaním dopustil sexuálneho obťažovania, a teda zároveň závažne porušil pracovnú disciplínu. Je potrebné zdôrazniť, že žalobca sa nedotkol žiadnej z intímnych partii p. T., ktoré by bez ďalšieho identifikovali jeho úmysel sexuálne atakovať kolegyňu. Chytenie za chrbát či ruku smie byť bežným prejavom vzájomného kontaktu dvoch osôb na pracovisku, neprekračujúceho hranice kolegiálneho vzťahu. Avšak kontext, v akom k tomu dochádza, či subjektívne pocity dotknutej osoby, môžu podstatne meniť pohľad na situáciu. Do úvahy však relevantne prichádza záver súdu prvej inštancie, že žalobca je zrejme kontaktnou osobou bez neuvedomenej akceptácie vlastného priestoru druhej osoby. P. T. na nevhodnosť správania žalobcu neupozornila, preto nemožno jednoznačne ustáliť, že žalobca uvedomele prekročil dovolené správanie a konal s úmyslom sexuálne atakovať kolegyňu. Odvolací súd nespochybňuje, že prejav sexuálneho obťažovania je spôsobilý

zaskočiť obeť natoľko, že nedokáže primerane reagovať, ako by tomu bolo v kľudnom stave. Do úvahy prichádza tzv. „zamrznutie“ (z anglického prekladu freeze), avšak v okolnostiach konkrétneho prípadu, kedy vzájomný kontakt sám o sebe nevykazoval prvky sexuálneho obťažovania, odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nezistil zavinenie žalobcu pri závažnom porušení pracovnej disciplíny. Z obsahu predloženého protokolu spísaného dňa 10.03.2021 s p. T. navyše nie je zrejmé, aby sa žalobca dopúšťal nevhodného konania opakovane, čo len zvyrazňuje potrebu objasniť okolnosti ojedinelého prípadu, k čomu však v preskúmanom konaní nedošlo na ťarchu žalovaného.

4.3. Vo vzťahu k sexuálnym poznámkam voči dotknutým zamestnankyniam žalobca poprel spáchanie skutku. Dôkazná situácia je v takom prípade sporná, s ohľadom na dôkazné bremeno žalovaného však vyznieva v jeho neprospech. V konaní boli vypočutí svedkovia, no v kontexte hodnotenia dôkazov sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie, že ide o dôkazy nepriame, keďže svedkovia len reprodukovali obsah rozhovoru s dotknutými zamestnankyňami. Aj podľa názoru odvolacieho súdu sa žiadalo preveriť konkrétne incidenty, napríklad v akej komunikačnej situácii mal žalobca vysloviť nevhodné sexuálne poznámky, odkiaľ má p. B. vedomosť, že ju žalobca ohovára a podobne. Bolo tiež dôležité preskúmať všeobecne vzťahy medzi konkrétnymi zamestnancami, keďže žalobca vypovedal o nezhodách, ktoré mal pred časom okamžitého skončenia s dotknutou zamestnankyňou p. B.. Obdobne sa žalobca vyjadril vo vzťahu k p. T., vo vzťahu ku ktorej žalobca tiež odmietol vykonávať ňou zadanú prácu, keďže nebola jeho vedúcou zamestnankyňou. Prednesené skutkové tvrdenia žalobcu pritom neboli relevantným spôsobom spochybnené, preto ich možno považovať za nesporné s ohľadom na § 151 ods. 1 CSP. Prínosnou by sa javila byť výpoveď dotknutých zamestnankyň, avšak od ich výsluchu upustil súd prvej inštancie na návrh žalovaného. Prezentovaný dôvod postupu žalovaného je zrejmý a objektívne dôležitý, a teda ochrana dotknutých zamestnankyň pred možnou opakovanou traumou, no v okolnostiach prípadu nepovažuje odvolací súd uvedený dôvod za naplnený a zároveň vyvážený s ujmom, ktorá postihla žalobcu.

4.4. V preskúmanom prípade bol žalovaný stranou sporu, ktorá procesne zodpovedala za unesenie dôkazného bremena o splnení zákonných predpokladov platného okamžitého skončenia pracovného pomeru. Za tým účelom disponoval zákonným oprávnením navrhovania dôkazov, pričom z vlastnej iniciatívy upustil od vykonania výsluchu kľúčových svedkov, dotknutých zamestnankyň. Súd prvej inštancie pritom nemal žiadnu poučovaciu povinnosť voči žalovanému vo vzťahu k procesným následkom jeho vlastného postupu v kontexte úspechu v spore. Z obsahu preskúmaného spisu nie je zrejmé, aby súd prvej inštancie považoval spáchanie skutkov zo strany žalobcu za preukázané aj bez výpovede dotknutých zamestnankyň, preto odvolací súd nepovažuje napadnuté rozhodnutie za prekvapivé. Ak zároveň žalovaný v podanom odvolaní cituje súd prvej inštancie z pojednávania zo dňa 31. 08. 2022 v tom zmysle, že postačuje vypočutie p. I., ak dotknuté zamestnankyne nechcú vypovedať, tak je potrebné zdôrazniť, že súd prvej inštancie sa tak vyjadril vo vzťahu k preukázaniu dodržania dvojmesačnej subjektívnej lehoty, nie spáchaniu skutkov, ktoré ostali sporné. V individuálnych pracovnoprávných vzťahoch je slabšou stranou zamestnanec, preto nie je v súlade so zmyslom a účelom ochrany slabšej strany sporu, aby súd nahrádzal návrhovú dôkaznú iniciatívu zamestnávateľa, sledujúcu unesenie jeho vlastného dôkazného bremena. Za daného stavu teda odvolací súd zhŕňa, že žalovaný v konaní riadne nepreukázal závažné porušenie pracovnej disciplíny zo strany žalobcu, v dôsledku čoho abscentuje zákonný predpoklad pre okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. S ohľadom na uvedené konštatovanie považuje odvolací súd skutkové i právne závery súdu prvej inštancie za vecne správne, preto napadnutý rozsudok potvrdil postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP.

4.5. O nároku na náhradu trov odvolacieho i dovolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 453 ods. 3, § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 CSP. Odvolanie žalovaného nebolo ani po rozhodnutí dovolacieho súdu posúdené ako dôvodné a napadnutý rozsudok bol potvrdený ako vecne správny. S ohľadom na procesný úspech žalobcu v odvolacom konaní mu patrí nárok na náhradu trov odvolacieho i dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

5.1. Dovolateľ uvádza, že v rozhodovacej praxi NSSR neboli riešené právne otázky, ktoré odvolací súd riešil v napadnutom rozsudku. Odvolací súd riešil tieto otázky buď nesprávnym spôsobom, resp. ich neriešil vôbec na základe relevantných právnych noriem (otázka posúdenia, či zistené konanie zamestnanca je alebo nie je obťažovaním resp. sexuálnym obťažovaním v zmysle právnych predpisov). Odvolací súd tu neuviedol, akú právnu normu v tomto prípade aplikoval a súčasne svoj právny záver o tom, že skutkový incident nebol sexuálnym obťažovaním. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nezistil zavinenie žalobcu pri závažnom porušení pracovnej disciplíny. Tento záver nie je správny. Zavinenie v danom prípade je nepochybné. Je jednoznačné, že ak aj žalobca nevedel, akého konania sa dopúšťa (podľa svojej výpovede si údajne neuvedomoval, že by mohlo ísť o sexuálne obťažovanie, podľa názoru odvolacieho súdu „je zrejme kontaktnou osobou bez neuvedomenej akceptácie vlastného priestoru druhej osoby“), toto vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol. Preto je v danom prípade jednoznačný záver, že zavinenie zamestnanca za jeho konanie bolo určite dané prinajmenšom vo forme vedomej alebo nevedomej nebanlivosti. Pretože odvolací súd arbitrárne vyhodnotil údajnú neexistenciu sexuálneho obťažovania a nesprávne posúdil otázku zavinenia, logicky dospel aj k nesprávnemu záveru o neexistencii závažného porušenia pracovnej disciplíny. Dovolací súd zatiaľ v žiadnom rozhodnutí výslovne neuviedol, že sexuálne obťažovanie na pracovisku je potrebné považovať za závažné porušenie pracovnej disciplíny podobne ako je tomu v prípade fyzického napadnutia, alkoholu na pracovisku alebo opakovanej neospravedlnenej neprítomnosti na pracovisku (absencie).

5.2. Dovolateľ ďalej namietal, že situácie, ku ktorým došlo k pochybeniu zo strany odvolacieho súdu, sa týkajú nepredvolania zamestnankýň, ktoré boli žalobcom sexuálne obťažované, ako svedkýň. Totiž v konaní pred súdom prvej inštancie na pojednávaní 31. 08. 2022 dovolateľ uviedol, že zamestnankyne p. T. a p. B. (ďalej len „dotknuté zamestnankyne“) nechce predvolávať na výsluch, nakoľko dotknuté zamestnankyne majú strach sa opätovne stretávať so žalobcom. Žalobca najskôr na ich predvolaní trval, následne však od tohto upustil. Postup, kedy sa súd jednoznačne nevyjadril, že výpovede svedkov bude považovať za kľúčové a následne rozhodol v neprospech dovolateľa práve a jedine z toho dôvodu, že tieto svedkyne neboli predvolané, považuje za arbitrárny. Bolo potrebné, aby sa súd v rámci predbežného hodnotenia vyjadril jednoznačne, či na výpovediach dotknutých zamestnankýň bude trvať a aký význam ich výpovediam a ostatným dôkazným prostriedkom bude pripisovať. Vyjadrenie súdu bolo urobené takým spôsobom, že bolo možné dôvodne sa domnievať, že postačuje predvolanie p. I.. Je nepochybné, že na základe § 181 ods. 2 CSP súd neposkytol jasné a jednoznačné vyjadrenie súdu k hodnoteniu dôkaznej situácie. To znamená, že súd prvej inštancie tu konal zmätočne a nesprávne a odvolací súd situáciu nesprávne posúdil podľa ustanovení o poučovacej povinnosti. Taktiež nemôže obstať argument odvolacieho súdu, že vyjadrenie súdu vo vzťahu k nepredvolaniu dotknutých zamestnankýň bolo urobené len vo vzťahu k prekluzívnej lehote na doručenie okamžitého skončenia. Súd prvej inštancie aj odvolací súd rozhodli v rozpore s princípom legitímnej nádeje a navyše arbitrárnym spôsobom posúdili nevypočutie dotknutých zamestnankýň. Na dôvody ich nedostavenia sa neprihliadali dostatočne starostlivo v zmysle 191 ods. 1 CSP. Z razancie, akou oba súdy trvajú na dôležitosti výpovedí dotknutých zamestnankýň, je jednoznačné, že ich predvolanie bolo podľa oboch súdov nevyhnutné na rozhodnutie vo veci v zmysle § 319 CSP. Navyše v situácii, kedy súdy rozhodli v prospech žalobcu bez vykonania jediného dôkazu v jeho prospech. Preto mal súd prvej inštancie bez ohľadu na návrhy strán dotknuté zamestnankyne predvolať. Keďže tak neučinil, postupoval v rozpore s § 319 CSP. V podaní z 03. 06. 2022 (replika žalovaného) navrhovali predvolanie ďalších dvoch svedkov, p. O. a p. P., ktorí boli očitým svedkami skutkových dejov, uvedených v okamžitom skončení. Odvolací súd na tento návrh nijako nereagoval ani v napadnutom rozsudku nevysvetlil, ako sa s týmto návrhom vysporiadal. Má teda za to, že súd arbitrárnym spôsobom nevykonával navrhnuté dôkazy - výsluch svedkov O. a p. O..

5.3. Dovolateľ žiada, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil, a to tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu a žalovanému prizná 100 % náhrady trov konania. Pre prípad, že by dovolací súd mal za to, že sám nemôže vo veci rozhodnúť, alternatívne žiada, aby dovolací súd zrušil rozsudok ako aj rozsudok okresného súdu a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

6. Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

11. Dovolateľ namietal nevykonanie navrhovaných dôkazov, resp. nesprávne vyhodnotené dokazovanie a nedostatočné zistenie skutkového stavu veci. Najmä poukazoval na to, že

a/ neboli predvolané dotknuté zamestnankyne;

b/ súd sa mal v rámci predbežného hodnotenia vyjadriť jednoznačne, či na výpovediach dotknutých zamestnankyň bude trvať a aký význam ich výpovediam a ostatným dôkazným prostriedkom bude pripisovať na základe § 181 ods. 2 CSP;

c/ keďže dotknuté zamestnankyne nepredvolal, postupoval v rozpore s § 319 CSP;

d/ súd arbitrárnym spôsobom nevykonával navrhnuté dôkazy - výsluch svedkov p. P.a a p. O..

12. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

13. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať

všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

14. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

15. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 01. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 2Cdo/344/2021). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a III. ÚS 504/2024, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

16. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre dôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

17. Čo sa týka námietok a/ a /b, uvedeným sa riadne zaoberal odvolací súd v bode 43, kde uviedol: „V preskúmanom prípade bol žalovaný stranou sporu, ktorá procesne zodpovedala za unesenie dôkazného bremena o splnení zákonných predpokladov platného okamžitého skončenia pracovného pomeru. Za tým účelom disponoval zákonným oprávnením navrhovania dôkazov, pričom z vlastnej iniciatívy upustil od vykonania výsluchu kľúčových svedkov, dotknutých zamestnankýň... Z obsahu preskúmaného spisu nie je zrejmé, aby súd prvej inštancie považoval spáchanie skutkov zo strany žalobcu za preukázané aj bez výpovede dotknutých zamestnankýň, preto odvolací súd nepovažuje napadnuté rozhodnutie za prekvapivé.“

18. Je potrebné uviesť, že zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 31. 08. 2022 (č. 1. 92) vyplýva, že súd prvej inštancie nad rámec poučil právneho zástupcu žalovaného tak, že „Ak sa navrhované svedkyne nedostavia (p. Ivančová a Jadvišová), musí si byť žalovaný vedomý dôkaznej situácie.“ Dovolateľ aj napriek výslovnému vyjadreniu sa súdu sám od vykonania daného dôkazu upustil.

19. Strany majú povinnosť tvrdenia, ako aj dôkaznú povinnosť. Sú povinné predniesť také skutkové tvrdenia, ktoré zodpovedajú hypotéze im priaznivej právnej normy, t. j. právnej normy, z ktorej pre seba vyvodzujú určité právne následky a aplikácie ktorej sa dožadujú. V rámci dokazovania platí zásada (pozri § 132 v spojení s § 185 ods. 1), že ak sa strana dovoľáva určitého právneho následku, musí preukázať

skutkové predpoklady, s ktorými právna norma tento následok spája. Táto zásada je prijímaná aj súdnou praxou: „Dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky, ide teda o toho účastníka, ktorý existenciu takýchto skutočností tvrdí.“ (II. ÚS 38/2015).

20. Z uvedeného teda vyplýva, že sám žalovaný mal dôkaznú povinnosť navrhnuť výsluch dotknutých svedkýň, nie sám súd prvej inštancie, pričom žalovaný od vykonania daného dôkazu následne upustil.

21. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To, akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu. Dovoláním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolateľom tvrdené nesprávne hodnotenie dôkazov nie je preto spôsobilé založiť bez ďalšieho zmatečnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v posudzovanom spore nezistil v postupe súdu nižšej inštancie pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia, predstavujúce porušenie práva žalovaného na spravodlivé súdne konanie.

22. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúca z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov však nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je pritom iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany sporu.

23. Podľa § 181 ods. 2 CSP po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom pojednaní sporu.

24. Dovolací súd uvádza, že súd je vo veci povinný určiť, ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za sporné a ktoré za nesporné. Sudca tiež oznámi, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Tieto procesné úkony súdu bezprostredne nadväzujú na prípravu pojednávania a jej efektívne zvládnutie. Náležité splnenie uvedených povinností je podmienené dôsledným oboznámením sa s listinnými dôkaznými prostriedkami, celkovým skutkovým stavom veci, procesnými podaniami strán a musí v neposlednom rade vychádzať z predbežného právneho posúdenia veci.

24.1. Obligatorne určenie sporných a nesporných skutkových tvrdení a vymedzenie predmetu dokazovania má zásadný význam pre ďalší procesný postup strán v kontradiktórnom sporovom konaní. Postup súdu je pre strany a ich zástupcov na základe uvedených úkonov predvídateľný a transparentný. Súčasne je však kladený väčší dôraz na zodpovednosť strany za jej vlastnú procesnú aktivitu a za rovnako transparentné substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov. Je potrebné zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP) a okrem zákonných výnimiek berie do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 CSP). Sám pritom rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 CSP) (pozri § 181 [Prednesy strán na pojednávaní]. In: ŠTEVČEK, Marek, a kol. *Civilný sporový poriadok*. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022) (obdobne sp. zn. 1Obdo/92/2018).

25. V zmysle vyššie uvedeného je preto dovolací súd názoru, že povinnosť súdu v zmysle § 181 ods. 2

CSP nie je procesnú stranu poučiť o tom, ktoré dôkazy musí navrhnúť aby bola v konaní úspešná, resp. jej dať návod, ako uniesť dôkazné bremeno uvedením konkrétnych dôkazov, ale súd má povinnosť len uviesť, ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za sporné a ktoré za nesporné a oznámiť, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Väčší dôraz je práve kladený na zodpovednosť strany za jej vlastnú procesnú aktivitu. Preto námietka dovolateľa o porušení ustanovenia § 181 ods. 2 CSP súdom nie je dôvodná.

26. Dovolateľ taktiež namietal, že súd prvej inštancie mal dotknuté zamestnankyne sám predvolať v zmysle ust. § 319 CSP (námietka c/).

27. Podľa § 319 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré zamestnanec nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz; na tento účel je zamestnávateľ povinný poskytnúť súčinnosť, ak to možno od neho spravodlivo žiadať.

28. Dovolačný súd poukazuje na podstatu uvedeného ustanovenia, a to, že je nutné ustanovenie § 319 CSP vykladať so zreteľom na tú skutočnosť, že zamestnanec, ktorý sa domáha ochrany svojho porušeného práva, nemá v mnohých prípadoch objektívnu možnosť prístupu k dôkazným prostriedkom. Zamestnanec vo väčšine prípadov nedisponuje dostatkom informácií, na základe ktorých by mohol bez pochybností preukázať svoje tvrdenie, ktorým sa domáha svojich práv v súdnom konaní. Je preto opodstatnené, že sa zákonodarcu prikláňa k vyšetrovacej zásade práve so zreteľom na tieto skutočnosti (pozri § 319 [Legitímnosť príklonu k vyšetrovacej zásade]. In: ŠTEVČEK, Marek, a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022).

29. Nakoľko dovolateľ je v postavení zamestnávateľa a nie zamestnanca, je teda zrejmé, že na dovolateľa sa uvedené ustanovenie nevzťahuje, a teda daná námietka nie je dôvodná. Preto odvolací súd v bode 43 svojho rozhodnutia celkom správne vyhodnotil, že „V individuálnych pracovnoprávných vzťahoch je slabšou stranou zamestnanec, preto nie je v súlade so zmyslom a účelom ochrany slabšej strany sporu, aby súd nahrádzal návrhovú dôkaznú iniciatívu zamestnávateľa, sledujúcu unesenie jeho vlastného dôkazného bremena.“

30. To, že dovolateľ so skutkovými závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

31. Dovolateľ taktiež namietal nevykonanie navrhnutých dôkazov - výsluch svedkov p. P. a p. O.. Je ale zrejmé, že dovolateľ počas celého konania pred okresným súdom, ako aj krajským súdom uvedeným neargumentoval. Tento argument sa objavil až v podanom dovolaní.

31.1. K tomu dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania predovšetkým také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

31.2. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárnym, čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj

neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne). Hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

31.3. Okrem toho v zmysle § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Tento záver podporuje aj § 435 CSP, teda tzv. novoty nie sú v zásade v dovolacom konaní prípustné, pretože dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt (porov. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/159/2020, 7Cdo/27/2023, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 526/2024).

32. V danej veci obsah spisu prezrádza, že dovolateľ v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie neuplatnil argument nevykonania vylučku týchto dvoch svedkov - p. P. a p. O..

32.1. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní pritom vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy, už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal. Nedávalo by totiž žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by dovolací súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejmá), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom.

33. V posudzovanom prípade ide o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom žalovaný uvedené námietky (argumentáciu) zakladajúce prípustnosť a dôvodnosť dovolania neuplatnil v odvolacom konaní, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto rozsudku odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne napr. 8Cdo/8/2020, 9Cdo/132/2020).

33.1. Dovolací súd sa preto námietkou d/ nezaoberal, pretože v súlade s § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

34. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

35. Dovolací súd sa ďalej zaoberal s namietaným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

36. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

37. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je

procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania.

38. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, ktorá v dovolacom konaní ešte nebola vyriešená, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli. V opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom predpokladaný cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný svojvoľný dovolací prieskum priechiaci sa nielen, vo všeobecnosti, novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale konkrétne aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 3Cdo/6/2017).

39. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

40. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

41. Dovolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len ústavný súd) zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022-15, ktorý uviedol, že :... „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku, ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.“ (I. ÚS 115/2020)."

42. Vo svetle horeuvedeného pristúpil dovolací súd k preskúmaniu prípustnosti podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu, vymedzeného dovolateľom.

43. Dovolateľ ako právne otázky vo svojom dovolaní uviedol:

1/ otázka posúdenia, či zistené konanie zamestnanca je alebo nie je obťažovaním resp. sexuálnym obťažovaním;

2/ otázka, či sexuálne obťažovanie na pracovisku je potrebné považovať za závažné porušenie pracovnej disciplíny

44. Čo sa týka otázky 1/, z námietok dovolateľa vyplýva, že v danom prípade ide o otázku skutkovú. Dovolateľ preto nesprávne právne posúdenie veci odôvodňuje spochybnením skutkových zistení, ku

ktorým dospeli sudy nižších inštancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že taká v dovolaní nastolená otázka, ktorá má skutkovú (nie právnu) povahu, nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalovaného v zmysle tohto ustanovenia.

44.1. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

45. Dovolací súd zastáva názor, že zistenie či určité konanie je alebo nie je obťažovaním resp. sexuálnym obťažovaním, je otázkou skutkovou a jej riešenie jednoznačne vychádza zo skutkových zistení zodpovedajúcich tomu-ktorému prípadu. Zodpovedanie predmetnej otázky je výsledkom vykonaného dokazovania v danom spore. Tým, že dovolateľ sa nestotožňuje so závermi odvolacieho súdu, ktorý odobril postup súdu prvej inštancie, v podstate spochybňuje jeho skutkové závery.

45.1. Uvedené odôvodnenie dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a samotná polemika dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu však nepredstavuje vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. K tomu dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri právnom posúdení veci však rieši právne otázky, nie skutkové, preto nemožno dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu, ktorých riešenie predchádzalo riešeniu právnych otázok.

45.2. Odvolací súd v bode 41 svojho rozhodnutia vyhodnotil, že „... bez preukázania súvisiacich okolností incidentu nie je možné jednoznačne konštatovať, že žalobca sa svojim konaním dopustil sexuálneho obťažovania, a teda zároveň závažne porušil pracovnú disciplínu. Je potrebné zdôrazniť, že žalobca sa nedotkol žiadnej z intímnych partií p. T. ktoré by bez ďalšieho identifikovali jeho úmysel sexuálne atakovať kolegyňu. Chytenie za chrbát či ruku smie byť bežným prejavom vzájomného kontaktu dvoch osôb na pracovisku, neprekračujúceho hranice kolegiálneho vzťahu. Avšak kontext, v akom k tomu dochádza, či subjektívne pocity dotknutej osoby, môžu podstatne meniť pohľad na situáciu. Do úvahy však relevantne prichádza záver súdu prvej inštancie, že žalobca je zrejme kontaktnou osobou bez neuvedomenej akceptácie vlastného priestoru druhej osoby. P. T. na nevhodnosť správania žalobcu neupozornila, preto nemožno jednoznačne ustáliť, že žalobca uvedomele prekročil dovolené správanie a konal s úmyslom sexuálne atakovať kolegyňu." Preto námietky dovolateľa týkajúce sa spochybňovania skutkových zistení a skutkových záverov považuje dovolací súd za neopodstatnené. Navyše, úlohou odvolacieho súdu v rámci dovolacieho konania nie je riešenie skutkových otázok, pretože dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

46. Dovolateľ, ako už bolo uvedené vyššie, konkrétne nevymedzil právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, nakoľko išlo o otázku skutkovú. Takáto otázka nemôže byť relevantná ani z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalovaného v zmysle tohto ustanovenia.

47. Čo sa týka otázky 2/, dovolací súd má za to, že predmetná dovolacia otázka sa v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takého záveru, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté

rozhodnutie. V danom prípade odvolací súd dospel k záveru, že bez preukázania súvisiacich okolností incidentu nie je možné jednoznačne konštatovať, že žalobca sa svojim konaním dopustil sexuálneho obťažovania, a teda zároveň závažne porušil pracovnú disciplínu. Vzhľadom na nepreukázanie toho, že sa žalobca svojim konaním dopustil sexuálneho obťažovania, odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný v konaní riadne nepreukázal závažné porušenie pracovnej disciplíny zo strany žalobcu, v dôsledku čoho absentuje zákonný predpoklad pre okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

47.1. Preto žalovaným uvedená otázka 2/ nie je otázkou rozhodujúcou pre dané konanie, pretože súdy nižších inštancií nezaložili svoje rozhodnutia iba na jej riešení, nakoľko v tomto konaní ani nebolo preukázané to, že by sa žalobca dopustil sexuálneho obťažovania.

47.2. Z uvedeného tak vyplýva, že takto dovolateľom nastolená otázka 2/ má v danom prípade povahu akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

48. Z uvedených dôvodov preto dovolateľom žiadna vymedzená otázka nespĺňa kritériá vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovení § 432 až § 435 CSP. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní vecí významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť ani spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprihádza.

49. Dovolací súd preto konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie žalovaného v danej časti odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

50. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľom formulované otázky nepredstavujú vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Rovnako dovolateľ neopodstatnene namietá nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

51. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

52. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.